

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1957

N:o 23--24.

Innehåll: N:o 23. Landskapslag om allmänna vägar i landskapet Åland.
N:o 24. Landskapslag angående införande av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland.

N:o 23.

LANDSKAPSLAG

om allmänna vägar i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 1 juli 1957.

Utfärdad i Mariehamn den 17 juli 1957.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Denna landskapslag avser sådana för den allmänna samfärdseln upplåtna vägar, som hållas genom det allmännas försorg på sätt nedan stadgas. Dessa vägar äro allmänna vägar.

Allmän väg kan även vara allenast för samfärdseln av visst slag avsedd körväg eller väg, som begagnas endast vintertid (särskild vinterväg). Om dessa gälla i tillämpliga delar stadgandena i denna landskapslag.

Angående gatuhållning gäller vad därom är särskilt stadgat.

2 §.

Allmänna vägar äro landsvägar eller bygdevägar.

3 §.

Till väg höra körbana och övriga tra-

fikbanor, såsom gång- och cykelbana, samt de områden, anläggningar och anordningar, som varaktigt erfordras för deras bestånd och begagnande, såsom vägren, slänt, bankett, dike, mitt-, skilje- och gränsremsa, omkörnings-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde, som ansluter sig omedelbart till väg, så ock skyddsvärn, trumma, bro, färja med färjläge och färjled, brygga, som förklarats ansluten till väg, ävensom vägmärke.

Till väg såsom dess biområden höra plats, som varaktigt erfordras för uttagning av väghållningsämnen, ävensom för väghållningen nödiga byggnads- eller upplagsområden samt till trafikanternas begagnande upplåtta allmänna parkerings- och lastningsområden.

Område, som avses i 1 mom., utgör vägområdet. Vägområde, vars gränser icke fastställts vid lantmåteriförrättning, sträcker sig till ett avstånd av en meter från yttre kanten av diket eller, där dike icke finnes, vägslänten eller -skärningen.

4 §.

Väghållning omfattar byggande och underhåll av väg.

Väghållaren ombesörjer väghållningen och därtill hörande angelägenheter, svarar i första hand för kostnader, som föranledas av väghållningen, samt utövar de rättigheter, som erhållits för densamma.

Väghållare är landskapet eller kommun.

5 §.

Väghållningen beträffande landsväg bekostas av landskapet i enlighet med stadgandena i 11 kapitlet med däri angivna undantag. I fråga om bygdeväg fördelas väghållningskostnaderna mellan landskapet och kommunerna enligt stadgandena i nämnda kapitel.

6 §.

Med byggande av väg avses anläggning av ny väg samt förbättring av väg.

Vad om förbättring av väg är stadgat gäller i tillämpliga delar jämväl om flyttning av väg.

7 §.

Ny landsväg må anläggas:

1) om vägen prövas nödig för genomgående långväga samfärdslinor eller för annan sådan allmän samfärdslinor, som icke huvudsakligen är av allenast lokal betydelse; eller

2) om vägen anses nödig för annat allmänt behov.

8 §.

Ny bygdeväg må anläggas, om den är nödig huvudsakligen för kommunens inre samfärdslinor eller för annan sådan allmän samfärdslinor, som är av allenast lokal betydelse.

9 §.

Biområde till väg må anordnas och väg förbättras, då allmänt behov sådant kräver.

10 §.

Väg skall till sträckning, höjdläge och bredd samt även i övrigt byggas så, att ändamålet med vägen vinnes så förmånligt som möjligt, utan att annan tillskyndas större skada eller olägenhet än nödigt.

Inom område, för vars användande stadsplan eller byggnadsplan gäller, må väg ej läggas så, att förverkligandet av planen eller därtill hörande bestämmelser försvåras.

11 §.

Väg skall hållas i ett för samfärdslinor tillfredsställande skick.

Till underhåll av väg räknas:

1) påförande av väghållningsämnen, vägbansens jämnande, vägdammets bindande, då detta anses nödigt, åtgärd för vägens torrhållning, reparation och ombyggnad av trumma samt hållande av bro, brygga och färja i brukbart skick;

2) uppsättande av skyddsvärn, vägmärke eller annan dylik anordning;

3) avlägsnande av byggnader, upplag och anordningar, markhinder samt träd, buskar och, om så är nödigt, även annan växtlighet från vägområdet och invid vägen, såvida icke åtgärden med hänsyn till storleken av därmed förenade kostnader är att hänföra till vägförbättring;

4) drift av färja, anordnande av isväg i stället för färjeförbindelse, bevakning av bro samt öppnande och stängande av rörlig bro;

5) avlägsnande av snö- och ishinder samt åtgärder vid översvämning för vägens hållande i farbart skick, häri inbegripet vägens utstakande;

6) anordnande av tillfällig farväg med anledning av snö- eller annat naturhinder eller vägskada; samt

7) övriga åtgärder för vidmakthåll-

lande av väg i ett för samfärdseln tillfredsställande skick eller för avlägsnande av hinder invid vägen.

I 2 mom. avsedd åtgärd, som företages i samband med vägens byggande, hänföres till vägbyggnad.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat äger icke tillämpning i fråga om underhåll av lastningsområde, som upplåtits till trafikanternas begagnande.

12 §.

Vintertid skall landsväg och bygdeväg hållas fria från hinder av snö och is i den utsträckning, som erfordras för motorfordonstrafik, där ej landskapsstyrelsen på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl bestämmer, att väg skall hållas i skick allenast för samfärdsel med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av sådana hinder ej skola vidtagas.

Förrän beslut fattas om att väg skall hållas i skick allenast för samfärdsel med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av snö- och ishinder ej skola vidtagas, bör vederbörande kommuns vägnämnd beredas tillfälle att yttra sig i saken.

13 §.

Blir väg obehövlig för samfärdseln vintertid genom att särskild vinterväg anordnats, vare dess hållande i farbart skick ej nödigt under den tid vintervägen kan användas.

Har till följd av snöfall eller av annan orsak tillfällig farväg anordnats vid sidan av väg, må med vägens försättande i farbart skick anstå, så länge hindret varar och den tillfälliga farvägen hålles farbar.

14 §.

Bygdeväg skall förändras till landsväg, om den till följd av förändrade

förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen erhållit den betydelse, som i 7 § 1 punkten avses.

Bygdeväg må förändras till landsväg under samma förutsättningar, under vilka ny landsväg enligt 7 § 2 punkten må anläggas.

15 §.

Landsväg må förändras till bygdeväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen icke längre fyller de förutsättningar, under vilka väg jämlikt 7 § må byggas såsom landsväg, men vägen dock är nödig för sådan allmän samfärdsel, som har lokal betydelse.

16 §.

Enskild väg må förändras till landsväg eller bygdeväg under de förutsättningar, som enligt 7 och 8 §§ fordras för anläggning av ny landsväg eller bygdeväg.

17 §.

Allmän väg må indragas eller begagnande av mark såsom vägs biområde förklaras hava upphört, om vägen eller biområdet till följd av att ny väg anlagts eller eljest icke längre anses behövlig med hänsyn till allmän fördel.

18 §.

Genom landskapslag bestämmes, huruvida och under vilka villkor avgift må uppbäras för begagnande av till bygdeväg hörande färja. Denna avgift, som jämväl må bestämmas att utgå såsom arvode åt färjans förare, må icke vara högre än kostnaderna för färjans underhåll förutsatta.

19 §.

Vid väghållning skall iakttagas vad om forntida minnesmärkens fredande och om naturskydd samt om flyttande av rösen och andra fasta råmärken är särskilt stadgat.

2 kap.

Om väghållare.

20 §.

Såvitt av stadgandena nedan i denna paragraf icke följer annat, är landskapet väghållare beträffande såväl landsvägar som bygdevägar, dock så, att landskapsstyrelsen med vederbörande kommuns samtycke må förordna, att Mariehamns stad helt eller delvis skall vara väghållare ifråga om landsvägarna och bygdevägar inom stadens område eller att landskommun likaså helt eller delvis skall ombesörja väghållningen på bygdevägar inom kommunen.

Där annan än väghållare enligt bestämmelse i denna landskapslag eller annat särskilt stadgande eller med stöd härav utfärdad föreskrift är pliktig att svara för till väghållning hörande åliggande, lände detta till efterrättelse. Landskapsstyrelsen må dock förordna, att åliggandet tillsvicare eller varaktigt skall handhavas av vederbörande väghållningsmyndighet. Av särskild orsak må landskapsstyrelsen befria den ansvarige helt eller delvis från kostnaderna för åliggandets handhavande.

21 §.

Där kommun är väghållare, må landskapsstyrelsen med vederbörande kommuns samtycke förordna, att kommunen i den utsträckning, som påkallas av särskilda ortsförhållanden, skall vara väghållare även inom annan kommuns område.

22 §.

Är landskapet väghållare, skall landskapsstyrelsen handha de på väghållaren ankommande uppgifterna samt utföra talan i ärenden rörande väghållningen, såvitt av särskilda skäl ej anorlunda bestämts genom landskapsförordning.

Där kommun är väghållare, är kommunens vägnämnd eller den kommunala myndighet, som ombesörjer de vägnämnden enligt denna landskapslag tillkommande göromålen, väghållningsmyndighet under landskapsstyrelsens inseende.

23 §.

Underlåter kommun, som är väghållare, att bygga eller underhålla landsväg eller bygdeväg, och sker ej rättelse efter tillsägelse av väggingenjören, äger landskapsstyrelsen rätt att förelägga kommunen viss tid, inom vilken erforderliga åtgärder skola vidtagas av kommunen, vid äventyr att de i annat fall utföras på kommunens bekostnad.

Är i fall, som avses i 1 mom., brådskande åtgärd nödig för avlägsnande av omedelbart hotande fara eller hinder för samfärdseln eller yppad brist i vägs underhåll, må väggingenjören, utan hinder av vad i nämnda moment är stadgat, draga försorg om att sådan åtgärd utan dröjsmål vidtages på kommunens bekostnad.

Vad i denna paragraf är sagt om kommun äger motsvarande tillämpning i fråga om den, som på grund av särskild, i 20 § 2 mom. avsedd förpliktelse är skyldig att ombesörja till väghållningen hörande åliggande.

3 kap.

Om behandling av vägärenden samt om vägplan.

24 §.

Beslut om byggande av allmän väg, om förändring av bygdeväg till landsväg, av landsväg till bygdeväg eller av enskild väg till allmän, så ock beslut om indragning av allmän väg eller om att marks begagnande såsom vägs biområde skall upphöra, fattas av landskapsstyrelsen.

Förrän allmän vägs karaktär av landsväg eller bygdeväg förändras eller beslut om indragning av allmän väg fattas, bör vederbörande kommuns fullmäktige beredas tillfälle att avgiva utlåtande i saken.

25 §.

Innan väg bygges, skall vägplan upprättas och fastställas. Sådan vägplan erfordras dock ej i fråga om vägförbättring av mindre omfattning, såvitt för företaget tillskottsmark från fastighet ej avhändes eller, där mark avhändes, fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare därtill skriftligen samtyckt.

Vägplan fastställs av landskapsstyrelsen, sedan vederbörande kommuns fullmäktige hörts och ägare av fastighet och andra, vilkas fördel eller rätt kan beröras av planen, beretts tillfälle att framställa påminnelser.

26 §.

I vägplan för anläggning av ny väg skall vägens egenskap av landsväg eller bygdeväg angivas. Är vägen avsedd allenast för samfärdsel av visst slag, skall även därom bestämmas i vägplanen.

I vägplan, som avser anläggning av ny väg, skola vägens sträckning och tvärprofil angivas så, att vägområdet vid behov kan med ledning av planen utmärkas på marken. I vägplanen skall jämväl angivas, huruvida och på vilket sätt mark förbehålles för framtida breddning av vägen.

Vad i 2 mom. är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl i fråga om upprättande av vägplan för sådan vägförbättring, som föranleder ändring av vägområdet. Kommer vid ändring av vägs sträckning vägen i sin gamla sträckning fortfarande

att förbliva allmän väg, bör bestämmelse därom upptagas i vägplanen.

Där i samband med vägs byggande erfordras grundande av vägrätt i avseende å vägs biområde eller rätt att från visst område taga väghållningsämne i begränsad mängd eller ock rätt till enskild, för väghållningen nödig väg, må om grundandet av sådan rätt bestämmas i vägplanen. Härvid skall för avsett ändamål erforderligt område angivas i planen.

Vid vägplan skall fogas beräkning av kostnaderna för vägens byggande.

27 §.

Vägplan bör uppgöras så, att den vid byggande av vägen kan följas utan väsentliga avvikelser.

28 §.

Beslut om fastställelse av vägplan förfaller, därest vägens sträckning ej utmärkts i terrängen och vägarbetet ej påbörjats inom fyra år från utgången av det år, varunder beslutet meddelades. Landskapsstyrelsen må, då särskilda skäl därtill föreligga, förlänga giltighetstiden varje gång med högst fyra år.

4 kap.

Om vägrätt och om vissa andra rättigheter för väghållningen.

29 §.

Har vägplan fastställts genom beslut, vilket vunnit laga kraft eller vilket må verkställas, ändå att besvär anförts, och beslut fattats om vägföretagets utförande, vare väghållaren berättigad att taga i besittning område, som erfordras för vägen. Efter besittningstagandet må området nyttjas för i 3 § avsedda vägändamål utan hinder av den rätt annan äger med avseende å fastigheten. Denna nyttjanderätt kallas vägrätt.

Vägrätt föreligge ock, om för vägändamål erforderligt område tagits i besittning enligt medgivande av fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare i sådant fall, där upprättande av vägplan ej jämlikt 25 § 1 mom. är nödigt, eller om enskild väg förändras till allmän.

Vägrätten medför jämväl befogenhet att från det i besittning tagna området undanröja byggnader, upplag och anordningar samt växande gröda och annan växtlighet.

Område anses hava tagits i besittning, då vägens sträckning eller, där fråga är om vägområdets utvidgning eller om vägs biområde, sådant område till sitt läge utmärkts i terrängen och arbetet påbörjats på vägen eller viss del därav.

30 §.

Är vägghållare på annan grund än vad i 29 § föreskrives i behov av vägrätt till område, erforderligt för vägs biområde, må landskapsstyrelsen, där ej åtgärden åsamkar fastigheten betydande skada eller olägenhet, på ansökan av vägghållningsmyndighet bestämma, att vägghållaren skall tillkomma sådan rätt.

Är vägghållaren i behov av rätt att från visst område taga vägghållningsämne i begränsad mängd eller av rätt till enskild, för vägghållningen nödig väg, må sådan rätt grundas i samma ordning, som gäller i fråga om rätt till vägs biområde.

Där det för torrläggning av väg- eller biområde är nödvändigt att leda utloppsdike över annans mark, är vägghållaren berättigad att lägga sådant dike med iakttagande av vad jämlikt vattenrättslagstiftningen i detta hänseende är gällande.

31 §.

Sådan vägrätt, varom stadgas i 29 §,

tillkommer vägghållaren jämväl i avseende å vägområde och vägs biområde, som höra till sådan redan befintlig allmän eller såsom allmän avsedd väg, på vilken bestämmelserna i denna lag skola tillämpas.

32 §.

Vad ovan i detta kapitel stadgats utgör icke hinder för vägghållare att, såframt särskilda skäl därtill äro, i den ordning, som angives i landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland, förvärva nyttjanderätt eller äganderätt till mark, som är erforderlig för vägområde eller vägs biområde. Har området bestämts genom vägplan, anses beslutet om vägplanens fastställelse lika med expropriationstillstånd.

Om nyttjanderätt, som förvärvats i den i 1 mom. nämnda ordningen, gäller vad om vägrätt är stadgat.

33 §.

Indrages allmän väg i annat än nedan i 2 mom. avsett fall, upphøre vägrätten med avseende å vägområde, såvitt ej bestämmes, att området skall tagas i bruk för annat vägändamål.

Har vid vägförbättring sträckningen av väg ändrats, upphör vägen till denna del att vara allmän väg, där ej i vägplanen bestämts, att vägen i sin gamla sträckning fortfarande skall förbliva allmän. Utan hinder härav må vägghållaren nyttja vägområdet för andra vägändamål enligt vad därom i vägplanen bestämts eller eljest bestämmes. Där sådan bestämmelse icke meddelats, upphøre såväl användandet av vägområdet för vägändamål som ock vägrätten, efter det i 36 § avsedd vägförrättning avslutats eller, där vägförrättning icke äger rum, enligt vad därom särskilt beslutes.

Då användande av mark såsom vägs

biområde förklarats hava upphört, skall vägrätten med avseende å området upphöra.

Sedan vägrätt upphört, skall iakttagas vad i 10 kap. är stadgat.

34 §.

Väghållare vare berättigad att inom ett år efter det vägrätt upphört eller inom av landskapsstyrelsen vid behov fastställd längre tid bortföra från förutvarande vägområde vad på detsamma för väghållning uppförts eller anbragts. Område, som är erforderligt för gata eller enskild väg, bör dock lämnas i sådant skick, att dess användande för dylikt ändamål icke vållar svårighet. Har det, som får bortföras, icke avlägsnats från området inom förenämnd tid, tillfalle det områdets ägare.

5 kap.

Om ägoreglering och om reglering av enskilda vägar. Om vägförrättning.

35 §.

Lägges väg eller tages mark i besittning för vägs biområde så, att synnerligen betydande olägenhet vid nyttjandet av fastighet eller del därav föranledes genom splittring av ägoskiften eller genom annan dylik omständighet eller till följd av förbud, om vilka stadgas i 41 §, eller orsakas sådan olägenhet av förordnande, som i samband med byggande av väg meddelats enligt 50 §, må, om olägenheten därigenom lämpligen kan avlägsnas utan betydande skada eller men för andra sakägare och utan att försvåra förverkligandet av enligt stads- eller byggnadsplanlagstiftningen fastställda planer och till dessa hörande bestämmelser, utbyte av ägor mellan fastigheter företagas eller till fastighet, från vilken ägoområde upplåtits för vägändamål eller vartill höran-

de mark omförmälda förbud eller förordnande berör, mot fullt vederlag i penningar ägor i motsvarande mån överföras från annan fastighet. Motsvarande graderingsvärdena av de områden, som skola utbytas, icke varandra, ersättes skillnaden i penningar.

För ägoreglering, som här avses, erfordras ej ägares eller dens samtycke, som i avseende å fastighet är innehavare av panträtt, arrenderätt eller annan dylik särskild rättighet. Område, som undergått reglering, vare fritaget från panträtt, varav det varit besvärat, samt, där så bestämmes vid regleringen, jämväl från annan rätt, som belastat området. Ägoreglering verkställas utan ändring av lägenheternas mantal.

Kan i 1 mom. avsedd olägenhet icke avlägsnas genom verkställande av ägoreglering, har fastighetens ägare, där han ej hellre vill erhålla ersättning för olägenheten, rätt att fordra, att väghållaren löser fastigheten eller del därav. De av inlösnings föranledda åtgärderna skola verkställas vid i 37 § nämnd vägförrättning, och fastigheten eller del därav, som skall lösas, inberäknat från fastigheten för vägändamål upplåtet område, bildar, sedan förrättningen erhållit laga kraft, en sådan fastighet, som ett enligt landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland inlöst område utgör, sedan expropriationen fullbordats, likväl så, att rättighet, som hänför sig därtill, fortfarande må förbliva gällande, därest vid vägförrättningen så förordnats, samt att 50 § i nämnda landskapslag icke i detta fall är tillämplig.

36 §.

Lägges allmän väg eller tages mark för vägs biområde sålunda, att tidiga-

re förefintlig enskild väg avskäres, och måste denna till följd härav framdragas över annan fastighets område, må för reglering av den uppkomna vägfrågan sådan förrättning äga rum, som avses i 37 §.

37 §.

Sedan väghållare enligt 29 § eller 30 § 1 mom. förvärvat vägrätt och gränserna för vägområdet eller vägs biområde närmare kunna bestämmas, skall vägförrättning på stället äga rum, där ej fråga är om sådan ringare förändring av område, att bestämmande av gränserna icke anses erforderligt.

Vid sådan förrättning skall:

1) bestämmas och på karta angivas med ledning av vägplanen och vid behov enligt anvisning av väghållningsmyndighet det ifrågakommande områdets gränser samt, där skäl därtill är, sträckningen av de enskilda vägar, som föra till vägs biområde och till vilka väghållaren har nyttjanderätt, så ock avfattas beskrivning över området samt, såvitt och till den del det av särskild orsak prövas nödigt, dess gränser utmärkas i terrängen genom råmärken;

2) företagas i 35 och 36 §§ omförmälda regleringar av ägor och enskilda vägar, där ägare av fastighet eller väghållare framställt yrkande därom, och skäl därtill prövas föreligga; samt

3) behandlas de ersättningsfrågor, som avses i 75 §.

Där det bestämts, att ägande- eller nyttjanderätt till område skall förvärvas i den ordning, som i 32 § sägs, må vägförrättning i avseende å området icke äga rum.

38 §.

Förordnande om vägförrättning meddelas av länsstyrelsen på framställning av väghållningsmyndighet eller annan

sakägare. Förrättningen utföres på väghållarens bekostnad av lantmäteringenjör med biträde av två gode män, vilka förrättningsingenjören utser bland dem, som äro valda till gode män vid skiftesförrättningar. Där särskilda omständigheter så kräva, må dock även annan sakägare än väghållaren åläggas att helt eller delvis ersätta förrättningskostnaderna.

I avseende å ägoreglering, reglering av enskilda vägar och andra åtgärder, som skola utföras vid vägförrättning, så ock i fråga om det förfarande, som härvid är att iakttaga, och om granskning av de utförda åtgärderna samt deras anteckning i jordregistret skall, såvitt ej annat följer av stadgandena i denna landskapslag, i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i lagen om skifte är stadgat beträffande motsvarande förhållanden.

39 §.

Förutom för företagande av de i 37 § avsedda åtgärderna i däri angivna fall må förrättning på stället äga rum för bestämmande av gränserna för väg- eller biområde, hörande till redan förefintlig väg, om skäl därtill prövas föreligga, samt för utförande av ägoreglering utmed dylik väg, därest olägenhet, som omförmäles i 35 §, orsakas av i 41 § avsett förbud rörande område, vartill nyttjanderätten tidigare ej varit på motsvarande sätt inskränkt, eller till följd av förordnande, som avses i 50 §. Vid sådan förrättning skola likaså behandlas de övriga frågor, som enligt denna landskapslag eller särskilda stadganden böra avgöras vid vägförrättning. Därom gälle i tillämpliga delar vad i 38 § är stadgat om vägförrättning.

6 kap.

Om inskränkning av nyttjanderätten till mark utmed väg.

40 §.

Utanför vägområde, där detta icke sträcker sig till två meters avstånd från yttre dikeskanten eller, om dike icke finnes, till tre meters avstånd från vägs släntens eller -skärningens yttre kant, tillkommer väghållningsmyndighet rätt att intill sagda avstånd fälla träd och buskar samt avlägsna på området inskjutande grenar. Från detta område (sidoområde) må vid behov även annan, naturlig växtlighet avlägsnas, så ock markhinder, vilka skymma den fria sikten.

På sidoområdet äger väghållare rätt att uppsätta erforderliga vägmärken.

Där utanför vägområde inom det i 41 § 2 mom. avsedda området förekomma sådana träd, buskar eller annan, naturlig växtlighet eller sådana markhinder, vilka genom att inskränka den erforderliga fria sikten äro till fara för samfärdseln, äger väghållningsmyndighet rätt att vidtaga i 1 mom. nämnda åtgärder.

41 §.

Byggnad må icke förekomma på vägs byggnadsområde. Jämväl utanför detta är det förbjudet att hålla byggnad på ett område, som sträcker sig till ett avstånd av 20 meter från landsväg eller 12 meter från bygdeväg, i båda fallen räknat från körbanans eller, där två eller flere sådana finnas, från den närmast belägna körbanans mittlinje (skyddsområde). Av särskilda skäl må i vägplan eller genom landskapsstyrelsens beslut sagda avstånd för viss väg eller del därav ökas till högst 30 meter.

Där väg bildar kurva eller till väg ansluter sig annan allmän väg eller all-

mänt trafikerad enskild väg eller vägen korsas av vattenväg, må byggnad, även utanför skyddsområdet, icke förekomma inom område, vilket med hänsyn till trafiksäkerheten bör vara fritt från sikten skymmande hinder (frisiktsområde).

Det är förbjudet att inom vägs sido-, skydds- eller frisiktsområde hålla upplag, stängsel eller annan anordning, vilka eller vilkas användande medför fara för samfärdseln eller olägenhet för väghållningen.

Angående vissa eftergifter från bestämmelserna i denna paragraf stadgas i 42 §. Utöver dessa eftergifter må, när skäl därtill prövas föreligga, genom landskapsstyrelsens beslut tillstånd meddelas till avvikelse från de i 1 och 2 mom. nämnda förbuden och även genom annan väghållningsmyndighets än landskapsstyrelsens beslut från förbudet i 3 mom. Har annan väghållningsmyndighet än landskapsstyrelsen vägrat tillstånd till avvikelse, vare sakägare berättigad att draga ärendet under landskapsstyrelsens prövning.

Om uppställande av ledningsstolpar utmed väg är särskilt stadgat.

42 §.

40 och 41 §§ må icke tillämpas i fråga om invid väg befintliga frukt- och prydnadssträd, prydnadsbuskar och häckar samt träd och buskar, som tagits under särskild omvårdnad, ej heller i fråga om byggnad, upplag, stängsel eller annan anordning, därest träden eller buskarna planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller byggnaden, upplaget eller anordningen tillkommit, innan nyttjanderätten till området blivit underkastad i sagda paragrafer stadgad eller motsvarande i tidigare landskapslag avsedd begränsning.

Föranleder träd, buske, häck, upplag eller anordning, varom i 1 mom. är nämnt, i 40 eller 41 § avsedd fara eller olägenhet eller vållas av byggnad, som omförmäles i samma moment, fara för samfärdseln, må landskapsstyrelsen eller, där ej fråga är om byggnad, jämväl länsman i landskommun eller magistraten i Mariehamn förordna om dess borttagande eller flyttande eller om utförande av erforderlig ändring däri. Vidtager icke ägaren åtgärden inom därför utsatt tid, är väghållningsmyndigheten befogad att utföra densamma på väghållarens bekostnad.

Jämväl i fråga om borttagande, flyttning eller ändring av byggnad, upplag eller anordning, till vars uppförande eller bibehållande tillstånd med stöd av 41 § 4mom. meddelats, må stadgandena i 2 mom. av denna paragraf vinna motsvarande tillämpning, såvitt trafiksäkerheten så oundgängligen kräver. Utan hinder av vad ovan sagts må likväl myndighet, som meddelat tillståndet, återkalla detsamma, om därvid fogats förbehåll om återkallelse, samt ålägga ägaren att vidtaga härav föranledda åtgärder vid äventyr att de annars utföras på hans bekostnad genom väghållningsmyndighetens försorg.

43 §.

Har beslut meddelats, varigenom vägplan fastställts, och har detsamma bragts till kännedom, skall vad i 41 § är stadgat om hållande av byggnad invid väg äga motsvarande tillämpning i fråga om uppförande av byggnader inom de för vägändamål erforderliga samt de i sagda paragraf avsedda områdena.

44 §.

Har förslag väckts om byggande av väg, må landskapsstyrelsen förbjuda uppförande av byggnader utan dess

tillstånd inom viss område, som kan antagas bliva taget i anspråk för vägen eller komma att ligga i dess omedelbara närhet. Sådant förbud, som medelst kungörelse skall bringas till allmän kännedom, må meddelas för en tid av högst två år. Landskapsstyrelsen må, då tvingande skäl därtill förekommer, föreskriva förlängning av tiden för förbudet.

45 §.

Vad i 41, 42, 43 och 44 §§ är stadgat äger icke tillämpning i fråga om bebyggande av områden, för vilka stadsplan eller byggnadsplan är gällande.

7 kap.

Om rätt att tillfälligt nyttja mark.

46 §.

Har förslag väckts om byggande av väg, skall det vara tillåtet att genom myndighets försorg utföra stakning, mätning, utpålning, kartläggning, undersökning av grund eller annan förberedande åtgärd på fastighet. Vid förrättningen skall tillses, att växande gröda eller skog icke onödigt skadas. Träd eller buske, som växer i trädgård eller som eljest tagits under särskild omvårdnad, må icke utan ägarens medgivande skadas eller fällas.

47 §.

Är det vid utförandet av vägarbete nödigt att för uppläggande eller forsling av material eller i annat sådant syfte begagna annan tillhörigt område utanför den för vägändamål i anspråk tagna marken, vare väghållaren berättigad att förfoga över området högst den tid vägarbetet pågår, såframt ej därigenom nämnvärt men tillskyndas fastigheten.

48 §.

Kan till följd av vägarbete, bro- eller jordras, översvämning eller annan sådan orsak samfärdsel icke utan hinder försiggå på väg, äger väghållaren rätt att anordna tillfällig farväg på annans mark för den tid sådan väg till följd av hindret är nödig.

Enahanda rätt tillkommer väghållaren, då till följd av snö- och ishinder vägs bibehållande i farbart skick föranleder särskilda svårigheter eller oproportionerligt dryga kostnader.

Tillfällig farväg bör anordnas så, att onödigt men för fastigheten undviks.

49 §.

Utanför vägområdet må snöskärm uppsättas, där detta är nödvändigt för förhindrande av anhopning av snö på vägen. Fast snöskärm må dock inom bebott område uppsättas endast efter medgivande av fastighetens innehavare eller, om överenskommelse med honom icke kan träffas, med landskapsstyrelsens tillstånd.

Väghållare tillkommer rätt att vid behov upplägga från vägområdet undanröjd snö jämväl utanför området.

8 kap.

Bestämmelser angående ordning och säkerhet.

50 §.

Där så provas nödigt för tillgodoseende av trafiksäkerheten eller av andra skäl, må landskapsstyrelsen i fråga om viss allmän väg eller del därav förordna, att till densamma icke må anslutas enskild väg utan landskapsstyrelsens tillstånd eller att därtill ansluten enskild utfartsväg icke må utan dylikt tillstånd vidare användas för sitt ändamål, eller ock meddela annat förordnande om reglering av utfarten till den

allmänna vägen. Sådant förordnande må icke utsträckas att omfatta enskild väg inom område, för vilket stads- eller byggnadsplan är gällande.

Vid beviljande av tillstånd, som i 1 mom. avses, må landskapsstyrelsen föreskriva de villkor beträffande den enskilda vägens byggande eller underhåll, som befinnas erforderliga.

Innan i 1 mom. avsett förordnande meddelas, skall plan uppgöras för utförande av den ifrågakommande regleringen.

51 §.

Kommer enskild väg till följd av förordnande, som i 50 § avses, att flyttas så, att den drages över annan fastighets område, må vägförrättning företagas för ordnande av den uppkomna vägfrågan.

52 §.

Skall enskild väg anslutas till allmän väg, bör anslutningen vid vägskälet utföras på sådant sätt, att den fara som av den enskilda vägen förorsakas för samfärdseln, i största möjliga mån förebygges.

Ansluter sig tidigare enskild väg till allmän väg så, att därav förorsakas i 1 mom. avsedd fara, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att vidtaga åtgärder för anslutningens utförande på sådant sätt, att faran såvitt möjligt undviks.

De anläggningar och anordningar inom allmän vägs område, vilka erfordras för enskild vägs anslutning till allmän väg, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att utföra och underhålla enligt väghållningsmyndighetens anvisningar på så sätt, att de icke innebära fara för samfärdseln på den allmänna vägen eller men för dess hållande i stånd. Arbete, som härav föranledes, må väghållningsmyndigheten, om

skäl därtill är, övertaga att utföra på vederbörandes bekostnad.

Erfordras anordningar för ledande av enskild väg över allmän väg till följd av att den allmänna vägen byggts så, att den avskär redan förefintlig enskild väg, ankommer det på den, som håller den allmänna vägen, att bekosta anordningarnas utförande.

53 §.

Arbete berörande vägområde, såsom upptagande av avloppsdike under vägen, anbringande av anordningar inom vägområdet eller dragande av ledningar över vägen, må ej utföras utan tillstånd av väghållningsmyndigheten, därest icke av särskilt stadgande annat följer. Där sådant tillstånd ej erfordras skall, innan arbetet påbörjas, anmälan därom göras hos sagda myndighet.

I fråga om utförande och underhåll av anläggningar och anordningar, som här avses, skall för övrigt i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i 52 § 3 mom. är stadgat.

54 §.

På landsväg må grind ej hållas. På bygdeväg må grind icke hållas utan landskapsstyrelsens tillstånd. Detta må beviljas endast om samfärdseln på vägen är av ringa omfattning och synnerligen vägande skäl föreligger för hållande av grinden. Meddelat tillstånd kan återkallas.

Stadgandena i 1 mom. skola icke äga tillämpning i fråga om grind eller bom, som erfordras för trafiksäkerheten eller påkallas av tullbevakningen.

Grind och bom skola utföras så, att de motsvara samfärdselns och säkerhetens krav, samt vederbörligen underhållas genom försorg av den, som håller anordningen.

55 §.

Invid väg må ej upptagas sådan grop eller fördjupning, som kan medföra fara för samfärdseln eller vägens bestånd.

56 §.

Där väg går över is, över eller utmed vatten eller på sådan höjd över eller under den angränsande marken, att därav kan uppstå särskild våda för vägfärande, skola lämpliga skyddsvärn anbringas eller andra åtgärder vidtagas för tryggande av samfärdseln. Över råk skall vid behov anordnas överfart.

57 §.

Till ledning och skydd för samfärdseln samt till upplysning för vägfärande skola vid väg finnas uppsatta nödiga vägmärken.

58 §.

Därest vid skeppsfart vintertid i allmän farled över denna anordnad särskild vinterväg eller annan allmän väg avskäres genom öppnande av ränna i farleden, ankommer det på väghållningsmyndigheten att såvitt möjligt på stället utlägga bro eller insätta färja eller annorledes draga försorg om de åtgärder, vilka erfordras för tryggande av samfärdseln och dennas ledande över fartygsrännan.

I annat än i 1 mom. nämnda fall må ej utan väghållningsmyndighetens tillstånd i is öppnas fartygsränna, som avskär allmän väg. I ordningställandet och underhållet av nödig anordning för överfart åligga härvid, såvitt icke landskapsstyrelsen annorlunda förordnar, den, genom vars åtgärd rännan öppnas eller användes.

Har fartyg olovligen brutit upp allmän väg, som för över is, skall väghållningsmyndigheten efter erhållen kännedom därom utan dröjsmål på bekostnad av den, genom vars tillskyndan vä-

gen avskurits, iordningställa erforderlig anordning för överfart över rännan.

59 §.

Är trafik med fordon ägnad att skada väg, som till följd av tjällossning, regn eller annan dylik orsak försvagats, må vägingenjören eller, på väghållningsmyndighetens framställning, polismyndigheten på orten tillsvidare eller för viss tid förbjuda eller inskränka sådan trafik på vägen eller del av denna. Vägingenjörens och polismyndighets beslut, varigenom dylikt förbud meddelats, skall ofördröjligen underställas landskapsstyrelsens prövning.

60 §.

Vid anbringande av affärsannonser utmed väg utanför Mariehamn eller annat tätbebyggt samhälle skall iakttagas vad därom är stadgat i landskapslagen om naturskydd inom landskapet Åland. Utmed väg må ingenstädes anslås annons- eller reklamtavla eller annan anordning, som på grund av form, färg eller eljest kan förväxlas med vägmärke, ej heller uppställas enskild väg betecknande visare, som icke överensstämmer med fastställda anvisningar.

9 kap.

Om ersättning.

61 §.

För upplåtelse av mark samt för skada eller men, som eljest orsakas av åtgärd med stöd av denna landskapslag, så ock för kostnader, som genom sådan åtgärd åsamkats ägare av fastighet, utgives ersättning i enlighet med vad i detta kapitel stadgas.

Rätt till ersättning föreligger dock icke, där det avtalats eller uppenbarligen förutsatts, att ersättning ej skall utgå.

62 §.

Ägare av fastighet är berättigad att av väghållaren utfå ersättning:

1) för upplåtelse av område för vägändamål enligt 29 § och 30 § 1 mom.;

2) för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnader, upplag eller anordningar eller ock träd, växande gröda eller annan växtlighet bortskaffas från område, som skall upplåtas eller upplåtits för vägändamål;

3) för upplåtelse enligt 30 § 2 mom. av rätt att taga väghållningsämne eller rätt till enskild väg;

4) för mark, som erfordras för i 30 § 3 mom. åsyftat utloppsdike, såvitt frågan om läggandet av utloppsdiket icke gjorts till föremål för i vattenrättslagstiftningen förutsatt handläggning; samt

5) för skada eller men, som eljest åsamkas fastighet av vägs byggande eller begagnande eller av marks upplåtande till vägs biområde eller nyttjande av sådant område.

63 §.

Har någon vid reglering, som i 35, 36 eller 37 §§ avses, icke i enlighet med lagen om skifte njutit gottgörelse för överlåtet område eller avträdd förmån eller för honom genom regleringen eljest åsamkad skada, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning i penningar för vad i sagda gottgörelse brister.

Vad i 1 mom. är sagt skall äga motsvarande tillämpning, där område vid ägoreglering fritagits från tunga, varav det varit besvärat, och innehavaren av motsvarande rättighet härigenom lidit skada.

I fall, som i 72 § avses, bedömes rätten till ersättning enligt 73 §.

64 §.

Medför anläggning av ny väg eller enskild vägs förändring till allmän väg skada till följd av att ägarens rätt att nyttja fastigheten inskränkts genom stadgandena i 40 §, är väghållaren pliktig att ersätta skadan. Lag samma vare, om sådan skada uppstår vid förbättring av väg inom område, vars nyttjande ej tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt.

Enahanda ersättningsskyldighet åligger väghållaren, om inom sådant område, som icke före denna landskapslags ikraftträdande varit underkastat motsvarande inskränkningar, skada i andra än i 1 mom. avsedda fall vållas genom att träd, buskar, grenar eller markhinder avlägsnas med stöd av 40 § och frågan om ersättning för skador icke tidigare ordnats.

65 §.

Föranleder förbud, varom stadgas i 41 § 1, 2 eller 3 mom., synnerligen betydande men vid nyttjandet av fastighet eller del därav inom område, vars användande icke tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för sådan olägenhet.

66 §.

Där med anledning av reglering, som i 35 § omförmåles, eller till följd av förordnande enligt 50 § ny enskild väg skall anläggas eller redan förefintlig förändras och arbetet ej utföres av väghållningsmyndigheten, vare fastighetens ägare, om honom på grund därav åsamkas kostnader, berättigad till skälig ersättning av väghållaren härför. Föranleder förordnande, som i 50 § avses, betydande men vid nyttjandet av fastighet, som därförinnan haft utfartsväg till allmän väg, är fastighetens

ägare berättigad till ersättning av väghållaren jämväl härför.

67 §.

Medför byggande av väg eller förändring av enskild väg till allmän jämväl uppenbar nytta för fastighet, skall fastighetens ägare tillkommande ersättning för upplåtande av mark samt för skada eller men jämkas med hänsyn därtill, dock utan att ägarens rätt till full ersättning inskränkes.

Landskapet eller kommun äger, där fråga ej är om kommunen tillhörig, utanför dess område belägen mark, icke rätt till ersättning, som ovan i detta kapitel avses eller som föranledes av i denna landskapslag förutsatt expropriation, såvitt icke landskapsstyrelsen för särskilt fall förordnar annorlunda.

Om statens rätt till ersättning är särskilt stadgat.

68 §.

Ägaren vare berättigad till ersättning av väghållaren för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnad, upplag, anordning, träd, buske eller häck, som nämnes i 42 § 2 mom., eller i 123 § avsedd byggnad måste avlägsnas, flyttas eller ändras, såvitt ersättning därför icke tidigare erlagts.

Lag samma vare, därest skada för ägaren vållas av åtgärd, som avses i 42 § 3 mom., såframt icke annat följer av villkoren för däri omförmålt tillstånd.

För skada, som uppkommer i anledning av i 109 § avsedd åtgärd, må ägaren, om han icke har rätt till ersättning med stöd av 1 mom. i denna paragraf, enligt prövning berättigas att utfå ersättning av väghållaren, såframt synnerligen vägande skäl därtill föreligga.

69 §.

Orsakas skada för fastighet genom åtgärd på grund av 46 § eller till följd av tillfällig farvägs anordnande enligt 48 § eller begagnande av sådan farväg eller ock på grund av snöskärms uppsättande eller uppläggning av snö, varom stadgas i 49 §, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

70 §.

På ersättning, som i detta kapitel avses, erlägges sex procents ränta, beräknad i fråga om upplåtelse av område från ingången av den månad, som följer på den, under vilken väghållaren tagit området i besittning, samt i övriga fall, där icke på sakägares yrkande av särskild anledning annorlunda bestämmes, från ingången av den månad, som följer på den, under vilken ersättningen fastställdes.

71 §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat om ägare av fastighet skall äga motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av nyttjande- eller servitutsrätt samt annan därmed jämförlig särskild rätt i avseende å fastighet.

72 §.

Har genom sådan väghållaren tillkommande rätt eller genom sådan åtgärd, för vilken ersättning ovan i detta kapitel stadgats att utgå, eller i anledning av reglering, som i 5 kap. avses, fastighet undergått minskning i värde, så att den ej kan antagas utgöra full säkerhet för fordran, för vilken fastigheten på grund av in-teckning eller stadgandena om ogulden köpe-skillings rätt svarade före den händelse, som givit anledning till ersättningen, skall ersättningen jämte ränta nedsättas hos länsstyrelsen. Vid för-

delning och utbetalning av det nedsatta beloppet skola i tillämpliga delar de bestämmelser lända till efterrättelse, vilka enligt landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland gälla i avseende å expropriation av fastighet, som utgör säkerhet för fordran.

73 §.

Har innehavare av fordran, som i 72 § avses, gått denna förlustig helt eller delvis genom att nedsättning ej ägt rum eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att ersättning, som ej varit föremål för prövning vid vägförrättning eller hos länsstyrelsen, beräknats uppenbarligen för lågt, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning för skadan med avskrivning, som antecknas på fordringsbeviset.

74 §

Vad angående ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan väghållaren och fastighetens ägare eller annan sakägare, gälla jämväl mot den, till vilken sakägares rätt i avseende å fastigheten övergått efter den tidpunkt, som i 72 § avses.

75 §.

Är fråga om ersättning, som avses i 62 §, 63 § 1 och 2 mom., 64 § 1 mom., 65 eller 66 §§ och varom ej överens-kommelse träffats, skall vid vägförrättning prövas och avgöras, huruvida och till vilket belopp ersättning skall utgå.

Förekommer icke sådan vägförrättning, vid vilken fråga om ersättning, som i 1 mom. avses, kunde komma under behandling eller kan ersättningen bestämmas först sedan vägförrättningen avslutats, så ock då fråga är om sådan i 63 § 2 mom. avsedd ersättning, som icke varit föremål för behandling

vid vägförrättning, skall ersättningsärendet avgöras av länsstyrelsen. Lag samma vare, när med stöd av stadgandena i detta kapitel anspråk göres på annan än i 1 mom. avsedd ersättning.

76 §.

Vill någon göra anspråk på ersättning, som avses ovan i detta kapitel, skall han, om anspråket är sådant, att det kan prövas vid vägförrättning, framställa sitt yrkande vid förrättningen eller därefter i så god tid hos länsstyrelsen, att ansökningen kan hänskjutas till behandling vid vägförrättningen.

Annat anspråk på ersättning, som i detta kapitel avses, skall framställas hos länsstyrelsen.

Fråga om ersättning för marks upplåtelse för vägändamål eller överlåtelse vid ägoreglering, för skada och men, som i 64 § 1 mom. avses, samt för väghållare meddelad rätt till enskild väg eller till uttagning av väghållningsämne, så ock fråga om rätt till ersättning för avlägsnande av byggnad, som omförmäles i 29 § 3 mom., skall prövas och avgöras vid vägförrättning, ändå att yrkande därom ej framställts.

Väghållaren stånde jämväl öppet att i den ordning, som stadgas i denna paragraf, bringa till prövning frågan, huruvida och till vilket belopp sakägare skall tillkomma ersättning.

77 §.

Länsstyrelsen må, då vägförrättning företages, till förrättningen hänskjuta avgörandet av ärendet, däri ersättning kräves enligt 68 § 1 eller 2 mom.

78 §.

Ersättningsanspråk, som kan prövas vid vägförrättning, skall framställas så, som i 76 § 1 mom. är stadgat, vid äventyr att, om ersättnings sökandens ansök-

ning gjorts sentida och han icke kan visa laga förfall eller annat giltigt skäl härför, rätten till ersättning går förlo-rad, såvitt fråga ej är om fall, som i 63 § 2 mom. avses, eller annat ej följer av vad i 76 § 3 mom. stadgats.

Har anhängiggörandet av ansökan, varom förmäles i 1 mom., försenats till följd av laga förfall eller av annat skäl, som bör anses giltigt, eller har ansökningen av orsak, som ej beror av sakägaren, icke från länsstyrelsen i tid hänskjutits till vägförrättning, ankommer det på länsstyrelsen att avgöra frågan om den ansökta ersättningen. Är ersättningsfrågan likväl av den beskaffenhet att dess handläggning icke lämpligen kan ske vid länsstyrelsen, må förordnas, att särskild vägförrättning skall företagas för ändamålet.

79 §.

Ersättning, som i denna landskapslag avses, skall såvitt möjligt bestämmas att utgå i ett för allt.

80 §.

Den, som genom beslut enligt stadgandena i detta kapitel tillerkänts ersättning, have rätt att mot godtagbar säkerhet lyfta ersättningen, ändå att beslutet icke vunnit laga kraft.

Då sakägares rätt till ersättning är uppenbar, må väghållaren enligt prövning utbetala förskottsersättning, ehuru i 1 mom. avsett beslut ännu ej meddelats eller säkerhet ej blivit ställd.

Ersättning, som jämlikt stadgandena i 72 § skall nedsättas hos länsstyrelsen, må dock icke utgivas, med mindre ersättningstagaren ådagalägger, att innehavarna av samtliga i sagda lagrum avsedda fordringar lämnat medgivande till utbetalningen.

81 §.

Väghållaren och sakägare, som gör anspråk på ersättning, äro oförhindrade att träffa avtal, att fråga om ersättning skall överlämnas till slutligt avgörande genom skiljemannaförfarande, såsom i lagen om skiljemannaförfarande är stadgat.

10 kap.

Om rätt till förutvarande vägområde.

82 §.

Vägområde, som genom indragning av väg enligt 33 § eller genom förklaring, att användandet för vägändamål upphör, blir obehövligt för allmän väg, skall övergå i ägarens av invidliggande område besittning eller i Mariehamn i stadens besittning, såvitt ej annat följer av vad i detta kapitel eller i 34 § stadgas. Området anses övergå den dag, då beslutet om indragningen bringas till vederbörandes kännedom såsom i landskapsförordning därom stadgas. Har i landskommun vägmarken icke tillhört ägaren av invidliggande område eller i Mariehamn staden, erhåller sagda jordägare i landskommun och i Mariehamn staden jämväl äganderätten till marken.

I landskommun skall vägmark, som i 1 mom. avses, från här nämnda tidpunkt anses höra till det invid belägna området. Hör det på var sin sida om vägmarken belägna området till olika fastigheter, anses den angränsande vägmarken tillhöra vardera lägenheten intill körbanans mittlinje. Finnas två eller flere körbanor, skall såsom mittlinje betraktas mittlinjen av det område, som ligger mellan körbanornas yttre kanter. Rån mellan de på samma sida om vägmarken belägna fastigheterna fortsätter på denna mark från vägområdets kant rätvinkligt häremot. Ut-

reder ägare av invid beläget område, att rån mellan ifrågakommande fastigheter eller de fastigheter, av vilka dessa bildats, fortsätter på vägmarken annorlunda än här ovan är sagt, skall vägmarken dock, om anspråk därpå framställles vid sådan vägförrättning, som i 5 kap. avses, förklaras tillhöra angränsande fastigheter i överensstämmelse med nämnda rå.

Vad i denna paragraf är stadgat om fastighet skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om visst outbrutet område invid vägmark.

83 §.

Övergår vägmark med stöd av 82 § till ägaren av det invid belägna området, må väghållaren, om han anser skäl därtill förefinnas, göra anspråk på skälig ersättning av ägaren för den nytta denne erhållit, såvitt nyttan bör anses vara avsevärd. Ersättning må ej betingas, då vägmark med stöd av 1 mom. övergår till kommun.

84 §.

Hava sakägarna icke enats om den i 83 § omförmälda ersättningen, skall frågan om rätt till ersättning och om dess belopp på väghållarens yrkande prövas och avgöras vid vägförrättning.

85 §.

Därest förordnande om företagande av sådan vägförrättning, vid vilken fråga om i 82 § 2 mom. avsedd rå eller om ersättning enligt 83 § kunde komma under behandling, icke av annan orsak meddelats inom ett år, räknat från den tidpunkt, som i 82 § 1 mom. omförmäles, skall den, som vill framställa anspråk på fastställande av rå eller utfående av ersättning, inom tre månader efter utgången av sagda tid ansöka om vägförrättning enligt 38 §. Försummar sakägaren detta eller underlåter han

eljest att draga i denna paragraf omförmäld fråga under behandling vid vägförrättning, har han gått sin rätt förlustig.

86 §.

Utan hinder av att vägmark, som hört till förutvarande allmän väg, enligt stadgandena i detta kapitel övergått i sin ägares besittning, må även annan, som behöver vägmarken för enskild väg, fortfarande utan ersättning begagna densamma såsom väg. Den, som har behov av vägen, åligger likväl vid anfordran av jordägaren att inom tre månader efter sådan anfordran påkalla prövning i därför stadgad ordning av frågan om upplåtande av vägmarken till begagnande såsom enskild väg, vid äventyr att jordägaren annars må avstänga vägen. Medgives rätt att begagna vägmarken såsom enskild väg, må ersättning därför icke föreskrivas att utgå, såframt ej särskilda skäl föreligga.

87 §.

Har allmän väg indragits eller användande av mark såsom vägområde av annan anledning upphört, innan denna landskapslag trätt i kraft, skola med avseende å vägmarken stadgandena i 82, 85 och 86 §§ äga motsvarande tillämpning, dock så att den i 85 § nämnda tiden räknas från denna landskapslags ikraftträdande.

Har ägaren av invid vägmark liggande område i sin uteslutande besittning varaktigt innehaft och innehar han fortfarande mera av vägmarken än vad som enligt 82 § 2 mom. kan komma att höra till sagda område, får även mark, som han sålunda besitter, anslutas till detta område, såframt han framställer anspråk därpå vid vägförrättning. Härvid skall i tillämpliga delar lända till

efterrättelse vad ovan i denna paragraf och i 85 § är stadgat.

I fråga om sådan vägmark, som förut hört till landsväg och som vid denna landskapslags ikraftträdande innehaves av landskapets väghållningsmyndighet, tillämpas icke stadgandena i 1 mom. Sådant område må fortfarande begagnas för vägändamål. Då områdets användande för sagda ändamål upphör, skall vad i 82, 85 och 86 §§ är stadgat äga tillämpning.

88 §.

Besvärans fastighet, från vilken område med stöd av stadgandena i detta kapitel överförts till annan fastighet, av pant- eller nyttjanderätt eller annan dylik rättighet, upphör sådan rätt att gälla med avseende å det överförda området. Såvitt genom rättighetens upphörande dess innehavare tillskyndas skada, är han berättigad till ersättning därför av väghållaren. Härvid skall i tillämpliga delar gälla vad i 9 kap. är stadgat.

89 §.

Stadgandena i detta kapitel tillämpas icke på område, för vilket stadsplan är gällande, ej heller i fråga om sådant område, som utgör en lägenhet eller med stöd av 32 § landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland eller med stöd av motsvarande tidigare gällande lagrum inlösts till större del än för väghållning erfordrats.

11 kap.

*Om kostnaderna för väghållningen.
Landsvägarna.*

90 §.

Kostnaderna för byggande och underhåll av landsvägar erläggas, då landskapet är väghållare, av landskapsme-

del, såvitt icke annorlunda stadgas nedan.

91 §.

Äligger det till följd av förordnande, som beträffande väghållning meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 §, Mariehamns stad att ombesörja byggande av landsväg, utgives till staden ersättning ur landskapsmedel i enlighet med den kostnadsberäkning, som godkänts av landskapsstyrelsen och staden, såvitt icke ifråga om vissa kostnadsbelopp överenskommits, att ersättning skall utgå enligt de verkliga kostnaderna. Har ej kostnadsberäkning sålunda godkänts, utgår ersättningen enligt de verkliga kostnader, som prövas nödiga, och inräknas i dessa jämväl kostnaderna för underhåll av väg, som är under byggnad.

Är Mariehamns stad på grund av förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § pliktig att ombesörja landsvägs underhåll, utbetalas till staden i ersättning av landskapsmedel det belopp, vartill kostnaderna för nödigt underhåll beräknas uppgå. Beloppet fastställs, efter det staden beretts tillfälle att framställa förslag i saken. Såsom jämförelsegrund vid beloppets fastställande skall betraktas vad vägar av motsvarande art kosta landskapet i underhåll. Har väg på stadens bekostnad försetts med permanentbeläggning, inräknas i kostnaderna för underhållet, förutom de egentliga underhållsutgifterna, även skälig avskrivning samt sex procents ränta på kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt få utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

Bygdevägarna.

92 §.

Är landskapet väghållare, vare kom-

mun skyldig att, i enlighet med vad nedan stadgas, till landskapet utgiva ersättning för den kostnad, som bygandet och underhållet av bygdevägarna inom kommunens område medför.

93 §.

Såsom kostnad för byggande av bygdeväg anses de nödigbefunna verkliga kostnader, som föranledas av vägens byggande. Till dem räknas även kostnad för underhåll av väg, som är under byggnad.

Såsom kostnad för underhållet av de inom kommuns område belägna bygdevägarna anses, då landskapet är väghållare, så stor del av de verkliga underhållskostnaderna för av landskapet underhållna allmänna vägar, som beloppet av de beräknade, i den för ifrågakommande år fastställda arbetsplanen upptagna kostnaderna för underhållet av bygdevägarna inom kommunen utgör av de beräknade, i den fastställda arbetsplanen ingående kostnaderna för underhållet av de allmänna vägar, som landskapet underhåller.

94 §.

För bestämmandet av den ersättning, som skall utgå för väghållningen i fråga om bygdevägar, indelas kommunerna med hänsyn till sin ekonomiska bärkraft i klasser sålunda, att de bärkraftigaste kommunerna hänföras till den högsta klassen. Klassindelningen fastställs av landskapsstyrelsen för en tid av högst fem år åt gången. Av särskild anledning må landskapsstyrelsen även under sagda tidrymd överföra kommun till annan klass.

Vid bildandet av ny kommun skall bestämmas, till vilken klass kommunen bör höra, intill dess ny klassindelning förrättas.

95 §.

Vid bestämmandet av den ersättning, som kommun äger utgiva, skall såsom grund ersättning anses 30 procent av kostnaden för vägs byggande och 40 procent av kostnaden för vägs underhåll. Grundersättningen skall minskas eller höjas, dels i överensstämmelse med den i 94 § omförmälda klassindelningen, dels med hänsyn till storleken av landsvägarnas i kommunen andel i den sammanlagda längden av de inom kommunens område befintliga landsvägarna och bygdevägarna, dels ock med beaktande av i vilket förhållande längden av bygdevägarna inom kommunen står till antalet av kommunens invånare, enligt följande grunder:

1) Grundersättningen minskas eller höjes för de till olika klasser hörande kommunernas vidkommande proportionellt sålunda, att minskningen i den lägsta klassen är 25 procent och höjningen i den högsta 25 procent.

2) Är det tal, som utvisar huru många procent av de allmänna vägarnas och kommunalvägarnas sammanlagda längd inom en kommuns område äro landsvägar, större än motsvarande procenttal för hela landskapet, höjes den enligt 1 punkten bestämda ersättningen med en procentsats, som motsvarar hälften av skillnaden mellan nämnda två procenttal. Är talet mindre, minskas ersättningen med en procentsats, som motsvarar hälften av skillnaden mellan sagda procenttal.

3) Det enligt 2 punkten beräknade ersättningsbeloppet utjämnas i fråga om landskommunerna ytterligare sålunda, att, därest längden av bygdevägarna inom kommunen i förhållande till kommunens invånarantal är mindre än i medeltal inom rikets samtliga landskommuner, ersättningsbeloppet multipliceras med det tal, som erhål-

les, då till talet 0,75 lägges fjärdedelen av den kvot, som uppkommer genom att det tal, som utvisar bygdevägarnas längd i förhållande till invånarantalet i samtliga landskommuner i riket, divideras med det tal, som anger motsvarande förhållande inom kommunen, samt, då längden av bygdevägarna inom kommunen i förhållande till invånarantalet är större än motsvarande medeltal i samtliga landskommuner, med det tal, som erhålles, då till talet 0,50 lägges hälften av förenämnda kvot. Den utjämning, som här avses, utföres jämväl beträffande staden Mariehamn, varvid såsom proportionstal beaktas bygdevägarnas längd i förhållande till antalet invånare å ena sidan i rikets samtliga städer och köpingar samt å andra sidan i Mariehamn. Större utjämningskoefficienter än 1,25 må ej användas.

96 §.

Kommun, som är väghållare, är berättigad att av landskapsmedel utfå kostnadsersättning för bygdevägs byggande och underhåll. Kostnaden bestämmes med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 91 §. I ersättning utbetalas det belopp, som enligt 95 § skulle stanna landskapet till last, om det vore väghållare.

Är kommun endast till en del väghållare i fråga om de inom dess område belägna bygdevägarna, skall ersättningen jämkas i enlighet därmed.

97 §.

Ombesörjer kommun på grund av förordnande enligt 21 § väghållningen beträffande bygdeväg inom annan kommuns område, äger den rätt till ersättning av landskapet för väghållningskostnaden. Ersättningen bestämmes med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 91 §. Av ersättningen

skall den kommun, inom vars område vägen är belägen, till landskapet gälda gottgörelse enligt de i 95 § stadgade grunderna.

98 §.

Vid bestämmandet av de jämförelsetal, som i 95 § avses, beaktas ej särskilda vintervägar.

Allmänna bestämmelser.

99 §.

Därest landskapsstyrelsen icke annorlunda förordnar, är kommun icke berättigad att i fråga om väg inom stadsplaneområde erhålla ersättning av landskapsmedel för de utgifter, vilka åsamkas kommunen enligt stadgandena i 9 kapitlet, eller för ersättningar, som utgivits med anledning av i denna landskapslag förutsatt expropriation. Jämväl då landskapet är väghållare åligger det kommun att gentemot landskapet svara för gäldandet av sagda ersättningar, såvitt landskapsstyrelsen icke besluter annorlunda.

Åsamkas landskapet såsom väghållare merkostnader till följd av att väg enligt kommunens beslut bygges efter högre standard än som betingas av samfärdselns behov, skall kommunen erlägga dessa kostnader.

100 §.

Vid bestämmandet av kostnaden för väghållning beaktas icke allmän förvaltningskostnad eller kostnad för vägundersökningar, ej heller utgift för anskaffning och underhåll av byggnader, bilar och arbetsmaskiner, som äro erforderliga för väghållningen.

De ersättningar, vilka skola utbetalas enligt stadgandena i 9 kapitlet, men vilka icke föranledas av åtgärd i omedelbar anslutning till vägs underhåll, hänföras till kostnad för vägs byggande. Utgift för de enligt nämnda stad-

ganden utgående ersättningarnas fastställande ävensom för utförande av vägförrättning samt verkställande av i denna landskapslag förutsatt expropriation beaktas på motsvarande sätt antingen i kostnad för byggande eller i kostnad för underhåll av väg.

De medel, som väghållare beträffande bygdeväg uppbär i avgifter enligt 18 § för begagnande av färja eller i ersättning för upplåtelse av område eller i annan dylik gottgörelse, fördelas mellan landskapet och den kommun, inom vars område bygdevägen är belägen, i samma förhållande som kostnaden för sagda vägs underhåll, dock så, att där fråga är om väg inom Mariehamns stadsplanlagda område, medlen, med undantag av färjavgifterna, i sin helhet tillfalla staden.

101 §.

Vid bestämmandet av ersättningarna för väghållning beaktas landsvägarnas och bygdevägarnas i 95 § avsedda längder, sådana de voro vid ingången av det år, varom fråga är.

102 §.

Det ankommer på landskapsstyrelsen att för varje år i efterhand fastställa de ersättningar, vilka kommunerna äga utbetala enligt vad ovan i detta kapitel stadgats. Ersättningarna skola inbetalas till landskapsstyrelsen på utsatta tider.

Landskapsstyrelsen fastställer och utbetalar jämväl de i detta kapitel avsedda ersättningar, som landskapet skall utgiva till kommunerna.

Är kommun väghållare, skall landskapet i förskottsersättning för bestridande av utgifterna för vägs byggande till kommunens förfogande ställa medel i den mån arbetet fortskrider enligt plan, som godkänts av landskapsstyrelsen. Ersättning, som av landskapsme-

del tillkommer kommun för underhåll av väg, utbetalas till kommunen under det löpande underhållsåret.

Beslut, varigenom landskapsstyrelsen fastställt ersättning, som i denna paragraf avses, skall i tjänsteväg bringas till kommunens kännedom.

103 §.

Utan hinder av vad ovan stadgats må kommun för särskilt fall åta sig att beträffande viss landsväg delvis eller helt svara för väghållningskostnaden eller i fråga om bygdevägar förbinda sig att svara för dylik kostnad i större utsträckning än ovan i detta kapitel är stadgat.

När skäl därtill är, må kommun befrias från förbindelse, som den enligt 1 mom. åtagit sig.

104 §.

Landskapsstyrelsen må, då särskild anledning därtill prövas föreligga, på ansökan minska beloppet av den ersättning, som kommun enligt stadgandena i detta kapitel äger utbetala, eller befria kommun från ersättningens utgivande, så ock höja beloppet av den ersättning, som kommun enligt stadgandena i detta kapitel är berättigad att utfå av landskapet.

Medför utbetalningen av ersättning inom utsatt tid svårighet för kommun, må landskapsstyrelsen medgiva förlängning av betalningstiden.

12 kap.

Om vägnämnd.

105 §.

I varje landskommun skall finnas vägnämnd.

Vägnämnden består av ordförande, viceordförande och tre ledamöter, vilka före september månads utgång väljas av kommunalfullmäktige för följande tre

år. Angående valbarhet samt den valdes avsägelserätt och avgång under mandattiden gäller vad om kommunala förtroendeuppdrag härutinnan är stadgat.

I fråga om ärendenas behandling och fattande av beslut samt sökande av ändring i vägnämnds beslut gäller i tillämpliga delar vad om kommunalstyrelse är stadgat.

106 §.

Vägnämnden verkar som beredande och verkställande organ inom kommunens vägförvaltning. Därutöver äger nämnden handhava de uppgifter, som i landskapslag eller -förordning eller med stöd av dessa eljest uppdragits åt densamma.

Det ankommer på vägnämnden särskilt:

- 1) att årligen uppgöra beräkning över kommunens vägutgifter;
- 2) att taga initiativ och göra framställningar i frågor rörande vägnätets utveckling och vägförhållandenas förbättring inom kommunen;
- 3) att avgiva av myndigheter infordrade utlåtanden i vägfrågor; samt
- 4) att granska riktigheten av ersättningar och andra betalningar, som kommunen med stöd av denna landskapslag har att erlægga eller uppbära.

Är landskommun väghållare, tjänstgör vägnämnden jämväl såsom i 22 § avsedd väghållningsmyndighet.

107 §.

De uppgifter, vilka enligt 106 § i landskommun ankomma på vägnämnden, handhavas i Mariefhamn av stadsstyrelsen eller av annan stadens myndighet, som förordnats att handhava desamma. Om sökande av ändring i sådan myndighets beslut gäller i tillämpliga delar vad som är stadgat om besvär över beslut av stadsstyrelsen.

13 kap.

Om straffpåföljder, tvångsåtgärder och ändringssökande.

108 §.

Var som

1) bryter mot förbud eller föreskrift, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 50 § 1 mom., 53 § 1 mom., 54 § 1 mom. 58 § 2 mom. eller 59 §;

2) mot bättre vetande eller av grov vårdslöshet förfar i strid mot förbud, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 41, 43 eller 44 §§;

3) olovligen befar bro eller färja med tyngre fordon eller lass än som meddelats vara tillåtet; eller

4) olovligen på väg framför arbetsmaskin eller annat sådant redskap, som med hänsyn till tyngd eller konstruktion är ägnat att skada vägen, straffes, såframt strängare straff därför icke är stadgat annorstädes, med högst 100 dagsböter.

109 §.

Har förbud eller föreskrift, som stadgats i denna landskapslag eller utfärdats med stöd av densamma, icke iakttagits, må landskapsstyrelsen medelst vite eller genom berättigande av väghållningsmyndighet eller annan, som frågan angår, att fullgöra erforderligt åliggande skrida till åtgärder för åstadkommande av rättelse i vad olagligen gjorts eller underlåtits. Dylikt åliggande skall fullgöras på bekostnad av den därtill skyldige, såvida landskapsstyrelsen icke av särskild anledning förordnar annorlunda.

Är i 1 mom. avsedd, av väghållningsmyndighet påyrkad rättelse sakenlig och uppenbarligen nödvändig, må vederbörande magistrat eller länsman berättiga väghållningsmyndigheten att vidtaga erforderlig åtgärd, dock icke att

undanröja, flytta eller omändra byggnad.

Är i sådant fall, varom i 2 mom. stadgas, brådskande åtgärd erforderlig för avvärjande av samfärdseln omedelbart hotande fara eller är fråga om rättelse i olovlig åtgärd, som berör vägområdet, må väghållningsmyndigheten draga försorg om dess utförande.

Ovan i 2 och 3 mom. avsedd rättelse utföres på väghållarens bekostnad. Landskapsstyrelsen må dock på framställning av väghållningsmyndigheten ålägga den, på vilken rättelsens utförande skulle ankommit, att delvis eller helt ersätta väghållarens kostnader för åtgärderna.

För de fall, vilka avses i 23 och 42 §§, skola stadgandena i sagda paragrafer lända till efterrättelse.

110 §.

Är väghållningsmyndighet berättigad att utföra i denna landskapslag avsedd åtgärd på annans bekostnad, må kostnaderna uttagas tvångsvis i den ordning som för utmätning av allmänna avgifter är stadgat.

111 §.

Om sökande av ändring i beslut, som meddelats, eller i åtgärd, som vidtagits vid vägförrättning, gäller vad i lagen om skifte är stadgat om anförande av besvär över lantmåteriförrättning. Härvid skall iakttagas, att vid anförandet av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrutande ogillats, besvärstiden räknas från det förrättningen förklarats avslutad.

I fråga om handläggningen vid ägodelningsrätt av besvärsmål, som här avses, samt om ändringssökande i utslag, som därvid meddelats, skola dess-

likes bestämmelserna i lagen om skifte i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kommun har rätt att söka ändring i beslut vid vägförrättning eller i därvid verkställd åtgärd, såvida den anser, att förverkligandet av enligt stadsplane- eller byggnadsplanelagstiftningen fastställd plan eller härtill hörande bestämmelse därigenom försvåras.

112 §.

I länsstyrelsens beslut i fråga om annan enligt stadgandena i 9 kapitlet utgående ersättning än sådan, som avses i 68 § 3 mom., äger sakägare rätt att söka ändring genom att väcka talan vid underrätten på ort, där fastigheten är belägen. Sådan talan skall vid äventyr av talans förlust anhängiggöras inom nittio dagar från den, då sakägaren erhöll del av beslutet.

113 §.

Om anförande av besvär över landskapsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut, som angår i denna landskapslag eller i med stöd av densamma utfärdad bestämmelse avsedd annan fråga än sådan, i vilken ändring må sökas genom väckande av talan vid underrätt, gäller vad om ändringssökande i förvaltningsmål i allmänhet är stadgat.

Lag samma vare om anförande av besvär jämväl över annan myndighets beslut i fråga av den beskaffenhet, som i 1 mom. omförmäles.

Över länsstyrelsens beslut, varigenom förordnande meddelats om företagande av vägförrättning eller ersättningsyrkande hänskjutits till vägförrättning, må besvär ej anföras.

114 §.

Beslut om fastställande av vägplan, förändring av enskild väg till allmän eller indragning av väg samt beslut, var-

igenom den i 94 § omförmälda klassindelningen fastställes, skall framläggas till påseende för sakägarna såväl å landskapsstyrelsen som inom vederbörande kommun, efter det därom kungjorts på landskapsstyrelsens anslagstavla samt inom kommunen, på sätt om kommunala tillkännagivanden är stadgat. Besvärstiden räknas härvid från den dag beslutet framlagts.

115 §.

Besvär över landskapsstyrelsens beslut i ärende, som i denna landskapslag avses, utgöra ej hinder för beslutets verkställande, såframt ej den myndighet, som handlägger besvären, annorlunda förordnar.

Lag samma vare ifråga om besvär över annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23, 30 eller 59 §§ eller som angår fastställande av vägplan eller byggande av väg.

Vad i 1 mom. är stadgat äger icke tillämpning på landskapsstyrelsens beslut, varigenom landsväg eller enskild väg förändrats till bygdeväg eller allmän väg indragits, därest kommun är besvärande, och ej heller på beslut, varmedelst landskapsstyrelsen fastställt vägplan.

I beslut, som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom. eller 109 § 1 mom., må förordnas, att beslutet går i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

14 kap.

Särskilda stadganden.

116 §.

Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1958.

Redan innan denna landskapslag träder i kraft, må erforderliga förberedande åtgärder vidtagas för landskapslagens verkställighet.

117 §.

Denna landskapslag tillämpas från och med dess ikraftträdande på vägar, som då underhållas såsom landsvägar och i vilka jämväl inbegripas de i 11 § 1 mom. landskapslagen den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland (1/29) omförmälda landsvägsdelarna, dock med iakttagande av stadgandena i landskapslagen angående införande av denna landskapslag. De områden, som för landsvägar och landsvägsdelar be-
gagnats för sådant ändamål, som i 3 § 2 mom. omförmäles, räknas från denna landskapslags ikraftträdande såsom vägarnas biområde.

Under vilka förutsättningar och i vilken ordning enligt äldre landskapslag såsom kommunal- eller byvägar underhållna vägar samt vissa andra vägar, som äro att anse såsom allmänna, skola med anledning av den nya landskapslagens trädande i kraft förklaras vara bygdevägar, därom stadgas i landskapslagen om införande av denna landskapslag.

118 §.

När redan förefintlig allmän eller såsom allmän ansedd väg i stöd av landskapslagen angående införande av denna landskapslag förändras till bygdeväg, får den nya väghållaren utan lösen övertaga vägområdet samt de för ändamål, som i 3 § 2 mom. av denna landskapslag omförmäles, i besittning tagna, till vägs biområde hänförliga områdena. Härvid skall till den nya väghållaren på dennes yrkande överlåtas nödigt område för uttagning av väghållningsämne, därest sådant område för ändamålet reserverats. Den rätt till på områdena befintliga, för vägändamål tillkomna byggnader, anordningar och andra anläggningar, som tillkommit

den förutvarande väghållaren, övergår likaledes utan lösen till den nya väghållaren.

Har den förre väghållaren tillkommit för viss tid gällande eller eljest begränsad rätt att uttaga väghållningsämne eller rätt till enskild väg, övergår även sådan rätt utan lösen till den nya väghållaren.

Väg, som förändrats till bygdeväg, övergår till den nya väghållaren jämte den rätt till röjning av invid vägen befintliga områden, varom stadgas i 7 § landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland (6/24) och 2 § 5 mom. landskapslagen den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden rörande vägväsendet i landskapet Åland (1/29).

119 §.

Är företag, som avser byggande av landsväg eller dess flyttande eller annan förbättring, vid denna landskapslags ikraftträdande under utförande och har ej inlösen av erforderligt område för vägen skett samt ersättningarna ej bestämts, skall denna landskapslag tillämpas vid företagande av de åtgärder, vilka äro nödiga för vägföretagets fullföljande. Beträffande landsväg eller del därav, på vilken vägarbetet påbörjats, förrän denna landskapslag trädde i kraft, må dock 67 § 1 mom. icke tillämpas, och i fråga om kommun ej heller 67 § 2 mom. Dock skall 12 § i landskapslagen innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland, sådan den lyder i landskapslagen av den 18 april 1939 (2/39), äga tillämpning på kommun.

Har genom beslut av landskapsstyrelsen före denna landskapslags ikraftträdande fastställts plan för vägföretag, som i 1 mom. omförmäles, skall med avseende å sådan plan gälla vad i den-

na landskapslag stadgas om laga kraft vunnun vägplan. Sagda beslut skall dock medelst kungörelse bringas till allmän kännedom i vederbörande kommun. Har vägarbetet för planens genomförande icke påbörjats, räknas den i 28 § bestämda terminen från landskapslagens ikraftträdande. Beträffande vägområde, på vilket vägarbetet påbörjats, skall vägrätt, som i 29 § avses, anses hava uppkommit, när denna landskapslag trädde i kraft, men på ersättningen för området upplåtande beräknas räntan från utgången av den månad, under vilken vägarbetet påbörjades.

Vad här är stadgat om landsväg avser i tillämpliga delar jämväl inom Mariehamn befintliga landsvägsdelar.

120 §.

Har med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland (6/24) beslut meddelats om förändring av kommunal- eller byväg till landsväg, men vägen icke före denna landskapslags ikraftträdande blivit enligt förstnämnda landskapslags 61 § 1 mom. godkänd, skall beslutet förfalla, såframt vägen icke inom två år från det denna landskapslag trädde i kraft försatts i det skick, som i sagda lagrum är avsett.

Beslut om byggande eller förbättring av kommunal- eller byväg skall förfalla, ifall icke vägarbetet påbörjats före denna landskapslags ikraftträdande. Har vägarbetet påbörjats, skall den äldre landskapslagstiftningen äga tillämpning, såvitt icke annat följer av vad i 3 § landskapslagen angående införande av denna landskapslag är stadgat.

121 §.

I fråga om de kommunalvägar, som

icke förändrats till bygdevägar enligt landskapslagen om denna landskapslags införande och ej heller indragits såsom allmänna vägar, skola de äldre stadgandena äga tillämpning, intill dess annorlunda förordnas.

Jämväl efter det beslut om kommunalvägs förändrande till bygdeväg trätt i kraft, skall tidigare gällande stadganden tillämpas i fråga om ersättning, som föranledes av överlåtelse av område eller inskränkning av nyttjanderätt enligt 6 § landskapslagen innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland (1/29), eller var till eljest uppkommit rätt, innan beslutet blev gällande, eller då fråga är om debitering, uppbärande och redovisning såväl av kostnaderna för avhjälpande av bristfälligheter, vilka yppats vid de enligt äldre landskapslag förrättade vägsynerna på kommunalvägar som ock av övriga, av väghållningen beträffande kommunalväg föranledda utbetalningar.

122 §.

Därest kommunalväg eller annan redan förefintlig väg, som är att anse såsom allmän, men enligt landskapslagen angående denna landskapslags införande icke förändrats till bygdeväg, sedermera övertages såsom landsväg eller bygdeväg, skall vad om enskild vägs förändring till allmän väg är stadgat äga tillämpning, dock så, att i 118 § avsedda rättigheter och förmåner skola överlåtas till väghållare utan ersättning.

123 §.

Förekommer vid denna landskapslags ikraftträdande byggnad på väg- eller biområde, som avses i 31 §, må den förbli orubbad. Orsakas av sådan byggnad fara eller olägenhet för den allmänna samfärdseln eller för begagnan-

det av biområdet, skall vad i 42 § 2 mom. är stadgat äga tillämpning.

124 §.

Tillstånd att hålla grind på bygdeväg eller annat sådant särskilt tillstånd, som av vederbörande myndighet här förinnan meddelats, skall ej upphöra att gälla till följd av denna landskapslags ikraftträdande.

125 §.

Närmare bestämmelser om behandlingen av vägfrågor samt övriga föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag utfärdas genom landskapsförordning.

Mariehamn den 25 mars 1957.

På landstingets vägnar:

T h. E R I K S S O N
talman.

E v a l d H ä g g b l o m
vicetalman.

L e n n a r t M a t t s s o n
vicetalman.

126 §.

Genom denna landskapslag upphävas, såvitt icke annorlunda är stadgat, landskapslagen den 16 juni 1924 angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland (6/24), landskapslagen den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland (1/29) med undantag av dess 16 § 1 mom., jämte senare företagna ändringar, 25 kap. 8 § byggningsbalken, till den del sagda lagrum ännu är gällande, så ock övriga stadganden, som strida mot denna landskapslag.

LANDSKAPSLAG

om införande av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 1 juli 1957.

Utfärdad i Mariehamn den 17 juli 1957.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Landskapet övertager från den 1 januari 1958 att såsom landsvägar underhållas de inom Mariehamns stad belägna landsvägsdelarna, såvitt staden icke dessförinnan med stöd av 20 § 1 mom. landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland med avseende å dylik landsväg förordnats att vara väghållare.

Före den i 1 mom. nämnda tidpunkten skola alla landsvägsdelar vara försatta i sådant skick, att de uppfylla de skäligena anspråk, som böra ställas på landsväg. Underlåter kommun att fullgöra densamma åliggande skyldighet härutinnan, bör den utgiva ersättning därför enligt vad i 2 § stadgas.

2 §.

För att utreda landsvägsdelarnas skick skall vägingenjören eller den person, som han därtill förordnar, senast sex månader före ikraftträdandet av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland i vederbörande kommuner förrätta besiktning, vid vilken en representant för kommunen bör beredas tillfälle att närvara.

Landsvägsdel, som till följd av i kommunens väghållning inträffad försummelse är i bristfälligt skick, skall genom kommunens försorg försättas i vederbörligt stånd senast före den efterbesiktning, som bestämmes av förrätt-

ningsmannen. Hava bristerna icke före denna besiktning blivit behörigen avhjälpda, skall kommunen utgiva ersättning för de kostnader, som föranledas av kommunen åliggande iståndsättningsarbeten.

För uppskattning av den ersättning, som i 2 mom. avses, skall, därest överenskommelse om ersättningen icke träffas, en nämnd tillsättas, bestående av ordförande och två ledamöter. Landskapsstyrelsen samt vederbörande kommuns styrelse utse varsin ledamot. Underlåter kommunens styrelse att utse ledamot, utses denne av länsstyrelsen. De sålunda valda ledamöterna utse i samråd nämndens ordförande.

Sedan nämnden fullgjort sitt uppdrag och insänt förrättningshandlingarna till landskapsstyrelsen, ankommer det på denna att avgöra frågan om skyldighet för kommunen att utbetala i 2 mom. avsedd ersättning. Härvid må kommunen, om särskild anledning därtill är, jämväl åläggas att gälta kostnaderna för ersättningens uppskattning.

3 §.

De inom landskommunerna och Mariehamns stad belägna vägar eller delar av dem, vilka underhållas såsom kommunal- eller byvägar och vilkas betydelse för den allmänna samfärdseln är åtminstone så avsevärd som i 8 § landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland är nämnt om bygdeväg, skola senast inom två år efter det nämnda landskapslag trätt i kraft för-

klaras för bygdevägar. Av särskild anledning må landskapsstyrelsen föreskriva förlängning av denna tid. Motsvarar väg icke i sitt tidigare skick de skäliga anspråk, som kommunal- eller byväg bör uppfylla, skall den iståndsättas på sätt i 6 § stadgas. Beslut om vägs förklarande för bygdeväg meddelas beträffande envar väg av landskapsstyrelsen, sedan sådan utredning verkställts, som i 4 och 5 §§ omförmäles. Beslut, varigenom väg förklarats för bygdeväg eller därom gjord framställning eller yrkande ogillats, skall framläggas till påseende för sakägarna såväl å landskapsstyrelsen som inom vederbörande kommun, efter det därom kungjorts på landskapsstyrelsens anslagstavla samt inom kommunen, på sätt om kommunala tillkännagivanden är stadgat. Besvärstiden räknas härvid från den dag beslutet framlagts.

Vad i 1 mom. är stadgat skall äga motsvarande tillämpning med avseende å kommunal- eller byväg, vars byggande enligt därom meddelat beslut påbörjats före den nya väglagens ikraftträdande, men som icke därförinnan färdigbyggt.

Likaså skola stadgandena i 1 mom. tillämpas, då fråga är om sådan väg inom Mariehamns stad, vilken, ändå att den icke är i äldre landskapslag avsedd kommunalväg eller landsvägsdel, likväl av gammalt ansetts eller på annan grund är att anse som allmän väg.

4 §.

Landskapsstyrelsen åligger att i god tid föranstalta om utredning angående de i landskommunerna belägna vägar, som i 3 § avses. Av utredningen böra beträffande envar väg framgå dess egenskap av kommunal- eller byväg, dess betydelse för den allmänna samfärdseln, dess skick, de platser för ut-

tagande av väghållningsämne, som reserverats eller skola reserveras för vägen, så ock övriga omständigheter rörande vägen, vilka vid bedömandet av den fråga, som här avses, böra beaktas. Till utredningen skall fogas karta över kommunal- och byvägarna inom envar kommuns område.

Utredningen och de av landskapsstyrelsen på grund härav särskilt för varje kommun uppgjorda förslagen för bestämmande av de vägar, vilka skola förklaras för bygdevägar, skola för framställande av anmärkningar under minst en månads tid hållas för allmänheten tillgängliga på lämpligt ställe inom vederbörande kommun. Kommunalfullmäktige bör beredas tillfälle att avgiva yttrande med anledning av förslaget och de anmärkningar, som till äventyrs framställts mot detsamma, varefter landskapsstyrelsen avgör ärendet såsom i 3 § är sagt.

5 §.

I fråga om de i 3 § avsedda vägar, vilka äro belägna inom Mariehamns stad, ankommer det på stadsstyrelsen att verkställa utredning före ikraftträdandet av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland. Av utredningen böra de i 4 § 1 mom. nämnda omständigheterna framgå, och till densamma skall fogas karta över de vägar, om vilka fråga är.

Förslag för bestämmande av de i 1 mom. nämnda vägar, som skola förklaras för bygdevägar, uppgöres av stadsfullmäktige. Förslaget jämte den utredning, som utgör grunden härför, skall under minst en månads tid hållas i staden tillgängligt för allmänheten för framställande av anmärkningar. Göras anmärkningar, böra stadsfullmäktige avgiva yttrande över desamma. Sedan de tillkomna handlingarna inkommit

till landskapsstyrelsen, äger landskapsstyrelsen, efter att vid behov hava verkställt besiktning eller införfärdigt ytterligare utredning, avgöra ärendet såsom i 3 § är sagt.

6 §.

I beslut, varigenom väg förklaras för bygdeväg, skall utsättas viss tid, inom vilken vägen, såvitt på densamma finnas bristfälligheter, skall på överlåtarens åtgärd försättas i det skick, som i 3 § angives. För utredande av vägens skick skall vägingenjören eller den person, som han därtill förordnar, företaga mottagningsyn på vägen, när marken är bar. Synen, till vilken böra kallas en företrädare för vägens överlåtare samt i landskommun länsman, skall hållas senast inom tre månader efter utgången av den i beslutet utsatta fristen.

Befinnes det vid mottagningsyn eller vid den fortsatta syn, som därvid föreskrivits, att vägen är i skick, förändras densamma till bygdeväg från följande månads början. Hava de iståndsättningsarbeten, som för överlåtaren föreskrivits vid mottagningsynen, icke utförts före den fortsatta synen eller före den efterbesiktning, som av särskilda orsaker till äventyrs ytterligare påbudits, sker vägens iståndsättande genom landskapets försorg på överlåtarens vägnar, därest icke landskapsstyrelsen förordnar, att beslutet om vägens övertagande såsom bygdeväg skall återgå. Då vägen iståndsättes genom landskapets försorg, ankommer det på vägingenjören att uppgöra beskrivning över de för vägens iståndsättande erforderliga arbetena jämte kostnadsförslag. Landskapsstyrelsen bestämmer medelst beslut, vilka arbeten som erfordras för vägens försättande i laga skick, och vägen förändras till bygdeväg från ingången av den månad, som följer på

den, under vilken beslutet meddelades.

Sedan de erforderliga arbetena genom landskapets försorg utförts, fastställer landskapsstyrelsen medelst beslut beloppet av den ersättning, som vägens överlåtare är skyldig att gälda till landskapet för de av iståndsättningsarbetena föranledda kostnaderna.

Vad här är stadgat om överlåtarens skyldighet med hänsyn till iståndsättande av väg skall i tillämpliga delar jämväl gälla överlåtare av väg enligt 118 § landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland åliggande skyldighet att tillhandahålla den nya väghållaren nödigt område för uttagande av väghållningsämnen för vägen.

7 §.

Vid de besiktningar och syneförrättningar, som i 2 § 1 och 2 mom. samt 6 § avses och som hållas inom Mariehamns stad, åligger det förrättningsmannen att uppgöra förslag till fastställande av ändpunkter för de vägar, vilka ansluta sig till gata, torg eller annat trafikområde av motsvarande art. Sedan landskapsstyrelsen, till vilken förslagen skola översändas, inhämtat yttrande av stadsfullmäktige, fastställes de ifrågasvarande vägnars ändpunkter.

8 §.

Har underhållet av väg, som förklarats för bygdeväg, varit utgivet på entreprenad, upphör entreprenadavtalet att gälla, då vägen förändras till bygdeväg. Vägens överlåtare är skyldig att ersätta den skada, som genom avtalets upphörande måhända tillskyndats entreprenören.

Därest lån upptagits för väg, som förklarats för bygdeväg, svarar låntagaren för lånets återbetalning. Lämna de för vägen samlade medlen behållning, tillhör denna vägens överlåtare.

9 §.

I landskapsstyrelsens beslut jämlikt 6 § 2 mom. om bestämmande av de för vägs iståndsättande erforderliga arbetena må ändring sökas endast genom anförande av besvär över enligt 3 mom. av sagda paragraf meddelat beslut i fråga om vägöverlåtarens skyldighet att utgiva ersättning.

landskapet Åland, bör tillsättas i god tid, innan sagda landskapslag träder i kraft.

11 §.

Närmare anvisningar angående tillämpningen av denna landskapslag utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

10 §.

Vägnämnd, varom stadgas i 12 kap. landskapslagen om allmänna vägar i

12 §

Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1958.

Mariehamn den 25 mars 1957.

På landstingets vägnar:

Th. ERIKSSON
talman.

Evald Häggblom
vicetalman.

Lenhart Mattsson
vicetalman.